

سری کتاب‌های آموزشی کمک حافظه

دوران دینتنان

کمک حافظه حقوق مدنی ۸

شفع، وصیت و وارث

مطابق با سرفصل‌های آموزشی دانشگاه

ویژه دانشجویان، داوطلبان آزمون وکالت، قضا، کارشناسی ارشد و دکتری

تألیف: دکتر مهدی فلاح خاریکی

عضو هیأت علمی دانشگاه و وکیل پایه یک دادگستری

به نام خدا

بر بیراه نیست که گفته شود حقوق با حقوق مدنی آغاز و با حقوق مدنی به اتمام می رسد چراکه حقوق مدنی مهمترین و گسترده ترین درسی است که دانشجویان حقوق در تمام طول تحصیل در مقطع لیسانس، از آغاز تا انتها، تحت عنوان حقوق مدنی ۱ تا ۸، مجموعاً در ۲۰ واحد درسی مطالعه می کنند. در این راستا، انتشار کتاب کمک حافظه حقوق مدنی در قالب دو جلد، گرچه به لحاظ ماهوی مطابق با سرفصل های آموزشی دانشگاه ها از حقوق مدنی ۱ تا ۸ را در بر می گیرد، اما به لحاظ شکلی از یک سو برای داوطلبان آزمون های حقوقی مناسب و به لحاظ اقتصادی به صرفه است اما از سوی دیگر برای دانشجویان دانشگاه که در هر ترم تنها یکی از مدنی های هشت گانه را می گذرانند، اینگونه نیست. از اینرو، به پیشنهاد موسسه دوراندیشان تصمیم بر آن شد تا علاوه بر دوره دو جلدی، کتاب کمک حافظه حقوق مدنی به لحاظ شکلی نیز مطابق با سرفصل های آموزشی دانشگاه ها راجع به درس حقوق مدنی، در هشت جلد تدوین و انتشار یابد تا هر یک از دانشجویان متناسب با ترم تحصیلی خویش از مطالب کتاب مزبور بهره مند گردند.

در دوره هشت جلدی کتاب کمک حافظه حقوقی مدنی، جلد نخست اختصاص به حقوق مدنی ۱ (اشخاص و محجورین)، جلد دوم اختصاص به حقوق مدنی ۲ (اموال و مالکیت)، جلد سوم اختصاص به حقوق مدنی ۳ (قواعد عمومی قراردادها و سقوط تعهدات)، جلد چهارم اختصاص به حقوق مدنی ۴ (ضمان قهری)، جلد پنجم اختصاص به حقوق مدنی ۵ (خانواده)، جلد ششم اختصاص به حقوق مدنی ۶ (عقود معین ۱)، جلد هفتم اختصاص به حقوق مدنی ۷ (عقود معین ۲) و در نهایت جلد هشتم اختصاص به حقوق مدنی ۸ (شفعه، وصیت و ارث) دارد.

کتاب کمک حافظه حقوق مدنی به عنوان یک کتاب کمک آموزشی حقوقی، بدون اینکه دایعهای سر تالیف یک اثر مستقل داشته باشد، وامدار و مطابق با منابع اصلی حقوق مدنی است که به قلم اساتید بزرگی همچون دکتر ناصر کاتوزیان، دکتر سید حسن امامی، دکتر محمد جعفر جعفری جگنough و دکتر مهدی شهیدی و دکتر سید حسین صفایی نگاشته شده و عموماً در دانشگاه ها و موسسات حقوقی به عنوان منبع درسی و آموزشی استفاده می شوند و در آزمون های حقوقی نیز موضوع طرح سوال قرار می گیرند. البته در جمع آور و مطالب و نگارش کتاب سعی شده است که گستردگی حقوق مدنی و حجم مطالب کتب نویسندگان مذکور، سبب نشود که کتاب حاضر به عمده ای از اختلاف دیدگاه ها بدل شود. از این رو، هر زمان که به ضرورت، به بیان اختلاف نظرات پرداخته شد، دیدگاه مختار در آزمون ها و یا نظر مشهور نیز ذکر شده است.

علاوه بر این، کتاب پیش رو، از شرح مباحث جدید و قوانینی که تا زمان تصویب نگاشته شده و نیز قوانین خاص مرتبط، غافل نشده و تلاش شده است تا با ذکر آرای وحدت رویه و نظریات مشورتی مهم، رعایای مطالب و جنبه کاربردی آن نیز افزوده شود. مضافاً بر اینکه هدف عمده در کتاب حاضر، تسهیل یادگیری و تدریس حقوق مدنی در مراکز علمی و دانشگاهی است. لذا سعی بر آن بوده است تا در بررسی و طرح این مباحث از نمودارها، جدول ها، تقسیم بندی ها و طرح مسائل از طریق مثال ها و نمونه سوالات آزمون های گذشته، استفاده شود بی آنکه مبحثی از درس حقوق مدنی مورد غفلت واقع نشده باشد.

امید است ماحصل این تلاش گسترده و طولانی که با تکیه بر تجربیات و تدریس چندین ساله در مراکز علمی و هماینگ با آخرین اصلاحات و الحاقات در قوانین و نیز آرای وحدت رویه هیات عمومی دیوان عالی کشور و دیوان عالی ادارات نگاشته شده، کتابی باشد که نه تنها به عنوان منبعی کامل برای دانشجویان و داوطلبان آزمون های حقوقی در یادگیری حقوق مدنی بکار آید بلکه مورد توجه اساتید دانشگاه ها و موسسات حقوقی جهت تدریس حقوق مدنی و نیز سایر کارگزاران حقوقی اعم از وکلا و قضات قرار گیرد تا با نگاه تیزبین خود و ارائه نظرات و پیشنهادات، ما را در افزایش کیفیت و رفع نواقص این کتاب یاری نمایند.

در پایان بایسته است از ریاست محترم موسسه علمی دوراندیشان جناب آقای حسین آبادی و همکاران پر تلاش ایشان، که در به ثمر رسیدن این مهم، یاری ام نمودند، صمیمانه قدردانی نمایم.

با احترام

مهدی فلاح خاریکی

عضو هیات علمی دانشگاه و وکیل پایه یک دادگستری (Mehdifallahh@Gmail.com)

مهر ۱۳۹۶

فهرست مطالب

صفحه	مناوین
۷.....	● شفعه
۷.....	◀ مفهوم شفعه
۷.....	✓ حق شفعه
۷.....	✓ اخذ به شفعه
۷.....	◀ حق شفعه
۷.....	✓ شرایط ایجاد حق شفعه
۱۲.....	✓ آثار حق شفعه
۱۴.....	✓ اوصاف حق شفعه
۱۵.....	◀ اخذ به شفعه
۱۵.....	✓ اوصاف اخذ به شفعه
۱۵.....	✓ مهلت برای اخذ به شفعه
۱۶.....	✓ تبعیض در اخذ به شفعه
۱۷.....	✓ اخذ به شفعه برسط برات / فیه
۱۸.....	✓ شرط اخذ به شفعه
۱۹.....	◀ زوال حق شفعه
۱۹.....	الف) ناتوانی در پرداخت ثمن
۱۹.....	ب) اسقاط حق شفعه
۲۰.....	ج) تلف ثمن معین پیش از تسلیم به شریک (مشتبه)
۲۰.....	د) تلف عین (مبیع)
۲۱.....	◀ اخذ به شفعه در صورت مرگ خریدار
۲۱.....	◀ وضعیت نمائات
۲۳.....	◀ تعهد به تسلیم عین به شفیع
۲۳.....	✓ ضمان درک مبیع
۲۵.....	✓ ضمان نقص و عیب حادث در زمان تصرف مشتری
۲۶.....	✓ عیب موجود در مبیع در زمان بیع
۲۷.....	◀ دعوی اخذ به شفعه
۲۸.....	● وصیت
۲۸.....	◀ مفهوم وصیت
۲۸.....	◀ اقسام وصیت
۲۹.....	◀ مشخصات وصیت
۳۱.....	◀ ماهیت وصیت
۳۴.....	◀ انعقاد وصیت تملیکی
۴۰.....	◀ شرایط صحت وصیت
۵۳.....	◀ رجوع از وصیت
۶۰.....	◀ اجرای وصیت
۶۵.....	◀ وصی (مدیر اجرا)
۶۵.....	✓ شرایط وصی
۶۶.....	✓ رد وصایت
۶۷.....	✓ حق ایضاء
۶۸.....	✓ ضمانت اجرای وظایف وصی

۶۸	✓ تعیین ناظر
۶۹	✓ تنظیم روابط مدیران (اوصیاء)
۷۱	✓ شکل های وصیت نامه
۷۱	الف) وصیت نامه غیر اضطراری (عادی)
۷۱	۱) وصیت نامه خودنوشت
۷۲	۲) وصیت نامه سری
۷۲	۳) وصیت نامه رسمی
۷۲	ب) وصیت نامه اضطراری (غیر عادی)
۷۳	✓ اثبات وصیت
۷۵	● ارث
۷۵	✓ مفهوم ارث
۷۶	✓ موجبات متعارف ارث
۷۷	✓ قرابت سببی
۷۸	✓ قرابت نسبی
۷۹	✓ طبقات و درجات
۸۰	✓ قاعده الاقرب در قرابت نسبی
۸۱	✓ حجب
۸۳	✓ استثنائات قاعده تقدم درج
۸۵	✓ شرایط ارث
۸۵	شرط اول: موت مورث
۸۶	شرط دوم: وجود وارث در زمان فوت مورث
۹۰	شرط سوم: وجود ترکه
۹۳	✓ ترکیب و تصفیه ترکه
۹۳	✓ مصادیق مورد بحث
۹۶	✓ موانع ارث
۹۶	۱) قتل مورث
۹۸	۲) کفر
۹۹	۳) لعان
۹۹	۴) ولادت از زنا
۱۰۰	✓ نوع وراثت و میزان ارث
۱۰۲	✓ وضعیت های متفاوت وراثت نسبت به ترکه
۱۰۴	✓ صورت ها و فرض های گوناگون ارث در طبقات سه گانه
۱۰۴	✓ طبقه اول
۱۰۷	✓ طبقه دوم
۱۱۱	✓ طبقه سوم
۱۱۵	✓ ارث خنثی
۱۱۵	✓ ارث زوجین
۱۱۹	✓ آیین تقسیم ترکه به نسبت سهام
۱۲۵	کلید بیازماییم
۱۲۶	فهرست منابع